

പതിനാറാം കേരള നിയമസഭ

ഒന്നാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നമ്പർ: 151

01-07-2026-ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

ദേവസ്വം ബോർഡുകളുടെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി

ചോദ്യം ഉന്നയിച്ച അംഗങ്ങൾ

ശ്രീ. കെ. യു. ജനീഷ് കുമാർ
ശ്രീ. വി. ജോയി
ശ്രീ. കാരായി രാജൻ
ശ്രീ. പി. പി. സുമോദ്

മറുപടി നൽകിയ മന്ത്രി

ശ്രീ. കെ. മുരളീധരൻ
(ആരോഗ്യ - ദേവസ്വം വകുപ്പ് മന്ത്രി)

(എ) ദേവസ്വം ബോർഡുകൾക്ക് കീഴിലുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ ഒഴിവുള്ള തസ്തികകൾ നികത്താൻ എന്തെല്ലാം നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ;

മറുപടി: ദേവസ്വം ബോർഡുകൾ ഒഴിവുകൾ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്ന മുറയ്ക്ക്, പ്രസ്തുത ദേവസ്വങ്ങൾക്ക് ബാധകമായ സ്പെഷ്യൽ റൂൾ പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ച് എഴുത്ത് പരീക്ഷ/ പ്രായോഗിക പരീക്ഷ/ ഇന്റർവ്യൂ എന്നിവ നടത്തി യോഗ്യരായ ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്ക് കേരള ദേവസ്വം റിക്രൂട്ട്മെന്റ് ബോർഡ് റഗുലേഷൻ 2016 ൽ 19.11.2019 ലെ S.R.O. No.905/2019 പ്രകാരം ഭേദഗതി വരുത്തിയ റൊട്ടേഷൻ ക്രമം അനുസരിച്ച് കേരള ദേവസ്വം റിക്രൂട്ട്മെന്റ് ബോർഡ് വഴി നിയമന ശിപാർശ നൽകിവരുന്നു. സർക്കാർ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള 5 ദേവസ്വം ബോർഡുകൾ ആയ തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡ്, കൊച്ചിൻ ദേവസ്വം ബോർഡ്, മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡ്, ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വം മാനേജിംഗ് കമ്മിറ്റി, കൂടൽമാണിക്യം ദേവസ്വം മാനേജിംഗ് കമ്മിറ്റി എന്നിവയിലെ പരമ്പരാഗത/ പാരമ്പര്യ തസ്തികകളും, എയ്ഡഡ് വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ തസ്തികകളും ഒഴികെയുള്ള എല്ലാ തസ്തികകളിലേയ്ക്കും സ്ഥിരം നിയമനങ്ങൾ കേരള ദേവസ്വം റിക്രൂട്ട്മെന്റ് ബോർഡ് മുഖേനയാണ് നടത്തുന്നത്. ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വത്തിലെ നിയമനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീം കോടതിയിൽ നിലവിലുള്ള SLPC No. 3789/2026 കേസുമേൽ പുറപ്പെടുവിച്ച 23.02.2026 -ലെ ഇടക്കാല ഉത്തരവ് പ്രകാരം ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വത്തിൽ നിന്നും വിവിധ തസ്തികകളിലേക്ക് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത ഒഴിവുകളിലേക്കുള്ള നിയമനനടപടികൾ താത്കാലികമായി നിർത്തിവെച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വം ഒഴികെയുള്ള ദേവസ്വം ബോർഡുകളിൽ നിന്നും ഒഴിവുകൾ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത തസ്തികകളിലേക്ക് വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ച് എഴുത്ത് പരീക്ഷ/ പ്രായോഗിക പരീക്ഷ/ ഇന്റർവ്യൂ എന്നിവ നടത്തി ഒഴിവുള്ള തസ്തികകൾ നികത്താനുള്ള നടപടികൾ കേരള ദേവസ്വം റിക്രൂട്ട്മെന്റ് ബോർഡ് സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.

മറ്റ് ദേവസ്വം ബോർഡുകളിൽ നിന്നും വിഭിന്നമായി മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിലെ ഓരോ ക്ഷേത്രങ്ങളും പ്രത്യേകം സ്വതന്ത്ര യൂണിറ്റുകളായാണ് പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നത്. മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിലുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ പാരമ്പര്യേതര തസ്തികകളിലെ ഒഴിവുകളിൽ നിയമാനുസൃത നടപടികൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് ക്ഷേത്ര നോട്ടീസ് ബോർഡ്, പൊതുസ്ഥലം, പത്രം, വില്ലേജ് ഓഫീസ്,

പഞ്ചായത്ത് ഓഫീസ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ പരസ്യപ്പെടുത്തി, ലഭിച്ച അപേക്ഷകരിൽ ഇന്റർവ്യൂ നടത്തി യോഗ്യതയുള്ളവരെ നിയമിക്കുകയാണ് ചെയ്തുവരുന്നത്.

(ബി) ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിലുള്ള പ്രധാന ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ വിവിധ വികസന പദ്ധതികളുടെ പുരോഗതി വിലയിരുത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വ്യക്തമാക്കാമോ;

മറുപടി: ഉണ്ട്. തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിലുള്ള 1250 -ൽ അധികം ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ ഭരണം, ഫയൽ നീക്കം, സാമ്പത്തിക ഇപ്പാടുകൾ, വഴിപാട് എന്നിവ പൂർണ്ണമായും ഓൺലൈനാക്കുന്നതിനായി KITFRA മുഖേന സമ്പൂർണ്ണ ഡിജിറ്റലൈസേഷൻ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് നടപടി ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശബരിമലയിൽ 'വിഷൻ 2031' പ്രകാരം 2026-27 തീർത്ഥാടന കാലം കൂടുതൽ സുഗമമാക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്. അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം, തീർത്ഥാടക നിയന്ത്രണം, പുതിയ ശുചിത്വ സംവിധാനം എന്നിവ ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്. വൈക്കം, അമ്പലപ്പുഴ, ഏറ്റുമാനൂർ, തിരുവല്ലം തുടങ്ങിയ പ്രധാന ക്ഷേത്രങ്ങളിലും പുതിയ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

കൊച്ചിൻ ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിലുള്ള പ്രധാന ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി മാസ്റ്റർപ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.

മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡിന്റെ 5 ഡിവിഷൻ ഓഫീസുകളുടെ അധികാര പരിധിയിൽ വരുന്ന പ്രധാന ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ വിവിധ വികസന പദ്ധതികൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. കാസർഗോഡ് ഡിവിഷനിൽ ശ്രീ മധൂർ ക്ഷേത്രം, കണിപ്പുര ശ്രീ ഗോപാലകൃഷ്ണ ക്ഷേത്രം, ശ്രീ രാജരാജേശ്വര ക്ഷേത്രം; തലശ്ശേരി ഡിവിഷനിൽ ശ്രീ കൊട്ടിയൂർ ദേവസ്വം, ശ്രീ പെരളശ്ശേരി ക്ഷേത്രം, ശ്രീ മാടായി തിരുവർക്കാട്ട്കാവ് ക്ഷേത്രം, ശ്രീ തിരുനെല്ലി ക്ഷേത്രം, ശ്രീ ലോകനാർക്കാവ് ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, ശ്രീ മൂദാഗശൈലേശ്വരി ക്ഷേത്രം, പോർക്കലി ഭഗവതി ക്ഷേത്രം; കോഴിക്കോട് ഡിവിഷനിൽ ശ്രീ പിഷാരിക്കാവ് ദേവസ്വം, ശ്രീ വളയനാട് ദേവസ്വം, ശ്രീ മാനിക്കാവ് ദേവസ്വം; മലപ്പുറം ഡിവിഷനിൽ ശ്രീ കാടാനൂഴ ദേവസ്വം, ശ്രീ തിരുനാവായ ദേവസ്വം, ശ്രീ തിരുമാന്യാംകുന്ന് ദേവസ്വം, ശ്രീ മമ്മിയൂർ ദേവസ്വം; പാലക്കാട് ഡിവിഷനിൽ ശ്രീ മാങ്ങോട്ടുകാവ് ദേവസ്വം, ശ്രീ ഞ്ഞരളത്ത് ദേവസ്വം, ശ്രീ കൊടക്കാട് ശിവക്ഷേത്രം, ശ്രീ അഴകത്ത് ശിവക്ഷേത്രം, ശ്രീ മഞ്ഞപ്ര അയ്യപ്പൻകാവ്, ശ്രീ തിരുമല്ലപ്പള്ളി ദേവസ്വം, ശ്രീ വെങ്ങനിയൂർ ക്ഷേത്രം, ശ്രീ തിരുവര ദേവസ്വം, ശ്രീ പുതുക്കോട് അന്നപൂർണ്ണേശ്വരി ക്ഷേത്രം, ശ്രീ ത്രിവിക്രമപുരം ക്ഷേത്രം, ശ്രീ പനങ്കുറിശ്ശി ഭഗവതി ദേവസ്വം, ശ്രീ മണപ്പള്ളിക്കാവ് ഭഗവതി ദേവസ്വം, ഊട്ടുകുളങ്ങര ഭഗവതി ദേവസ്വം, ശ്രീ തിരുപുരയ്ക്കൽ ഭഗവതി ദേവസ്വം, ശ്രീ ഏമൂർ ഭഗവതി ദേവസ്വം, പുളളോട് ശ്രീ തൃപ്പാവള്ളൂർ ദേവസ്വം, ശ്രീ മാങ്ങോട് ദേവസ്വം, ശ്രീ പരിയാനംപറ്റ ദേവസ്വം, കോട്ടായി ശ്രീ പനോർക്കാവ് കണ്ടത്താർക്കാവ് എന്നീ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ വിവിധ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ നടന്നുവരികയും ചിലത് പൂർത്തീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വത്തിന് കീഴിലുള്ള കീഴേടം ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ കുന്ദംകുളം തലക്കോട്ടുകര മഹാദേവ ക്ഷേത്രം, നാരായണംകുളങ്ങര ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, താമരയൂർ ധർമ്മശാസ്താ ക്ഷേത്രം, കാവീട് ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, ആലത്തൂർ വെർമാനൂർ ശിവക്ഷേത്രം, പുനത്തൂർകോട്ട ശ്രീഭഗവതി ക്ഷേത്രം, പുത്താനം മഹാവിഷ്ണു ക്ഷേത്രം, നെന്മിനി ബലരാമ ക്ഷേത്രം എന്നീ ക്ഷേത്രങ്ങൾ നവീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. നെന്മിനി അയ്യപ്പ ക്ഷേത്രത്തിന്റെയും പുനത്തൂർകോട്ട ശിവവിഷ്ണു ക്ഷേത്രത്തിന്റെയും പുനരുദ്ധാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നു. അഞ്ഞൂർ അയ്യപ്പൻകാവ് മുണ്ടൂർ, മാങ്ങാഞ്ചിറ മഹാവിഷ്ണു ക്ഷേത്രം എന്നിവ നവീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വം സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.

(സി) സംസ്ഥാനത്തെ ദേവസ്വം ബോർഡുകളുടെ നിലവിലെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച് വിലയിരുത്തൽ നടത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വ്യക്തമാക്കാമോ;

മറുപടി: ഉണ്ട്, തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡിന്റെ അധീനതയിലുള്ള 1250 -ൽ അധികം ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ശബരിമല ക്ഷേത്രത്തിലെ വരുമാനം കൊണ്ടാണ് ദേവസ്വം ബോർഡിന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും നടന്നുവരുന്നത്. ദേവസ്വം ബോർഡിന്റെ ആകെയുള്ള ചെലവ് ആകെ വരവിനെ അധികരിക്കാത്ത വിധത്തിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുന്നുണ്ട്. തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി വഴിപാടുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂടുതൽ കാര്യക്ഷമതയോടുകൂടി നടപ്പാക്കി കൂടുതൽ ഭക്തജനങ്ങളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനും കാലോചിതമായി വഴിപാട് നിരക്കുകൾ, കെട്ടിട വാടക എന്നിവയിൽ വർദ്ധനവ് വരുത്തുന്നതിനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.

കൊച്ചിൻ ദേവസ്വം ബോർഡിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി എല്ലാ പ്രധാനപ്പെട്ട ക്ഷേത്രങ്ങളിലും വഴിപാട് വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ഓൺലൈൻ വഴിപാട് ബുക്കിംഗ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ വഴിപാടേതര വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന വാടക മുറികൾ ടെണ്ടർ ചെയ്ത് വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ പരസ്യബോർഡുകൾ സ്ഥാപിച്ചും മൈതാനങ്ങൾ നിശ്ചിത വാടകയ്ക്ക് നൽകിയും സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

1951 -ലെ മദ്രാസ് ഹിന്ദു മത ധർമ്മസ്ഥാപന നിയമ പ്രകാരം മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിൽ വരുന്ന ക്ഷേത്രങ്ങൾ ഓരോന്നും പ്രത്യേക സ്വതന്ത്ര യൂണിറ്റുകളായാണ് പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നത്. ക്ഷേത്രങ്ങൾക്ക് വിവിധ മാർഗ്ഗേണ ലഭിക്കുന്ന വരുമാനങ്ങൾ അതാത് ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പേരിലുള്ള ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടുകളിലാണ് നിക്ഷേപിക്കപ്പെടുന്നത്. താരതമ്യേന വരുമാനം കുറഞ്ഞ ക്ഷേത്രങ്ങളാണ് മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡിന് കീഴിലുള്ളത്. ബോർഡിന്റെ സാമ്പത്തിക ഭദ്രത നിലനിർത്തുന്നതിനായി വർഷാവർഷം സർക്കാർ ഗ്രാന്റ് അനുവദിച്ചുവരുന്നു. 2008 -ൽ ഹിന്ദു മത ധർമ്മസ്ഥാപന (ഭരണ) വകുപ്പ് നിർത്തലാക്കി മലബാർ ദേവസ്വം ബോർഡ് രൂപീകരിച്ചുവെങ്കിലും ക്ഷേത്രവരുമാനം ഏകീകരിച്ച് ഫണ്ട് പൂളിംഗ് സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള സമഗ്ര നിയമം പ്രാബല്യത്തിയാട്ടില്ല. ആയതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.

ഗുരുവായൂർ ദേവസ്വത്തിന്റെ നിലവിലെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി ഭദ്രമാണ്. നിലവിലുള്ള എല്ലാ വരുമാന സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നും കൃത്യമായി വരവ് വരുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നുണ്ട്. നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള നിരവധി ആവശ്യങ്ങൾ ഭക്തജനങ്ങളിൽ നിന്ന് സമർപ്പണമായും സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്ന് CSR ഫണ്ട് മുഖേനയും ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് മുന്തിയ പരിഗണന നൽകി വരുന്നു. ആയത് മൂലം ദേവസ്വം ഫണ്ടിൽ നിന്നുള്ള ചെലവ് കുറയ്ക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കൂടൽമാണിക്യം ദേവസ്വത്തിന് വരവിനേക്കാൾ കൂടുതൽ ചെലവ് വരുന്ന സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയാണ് നിലവിലുള്ളത്. വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. യുടെ സഹകരണത്തോടെ ജില്ലയിലേയും സമീപ ജില്ലകളിലേയും പ്രധാന ക്ഷേത്രങ്ങളെ ബന്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ടൂറിസം പാക്കേജുകൾ നടപ്പിലാക്കാനുള്ള പ്രാരംഭ നടപടികൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, കൂടൽമാണിക്യം ദേവസ്വത്തിന് കീഴിൽ നഗരത്തിന്റെ ഹൃദയഭാഗത്തുള്ള കച്ചേരിവളപ്പിലെ കാലപ്പഴക്കം വന്ന കെട്ടിട സമുച്ചയത്തിൽ നിന്നും നിലവിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞുപോകുന്ന മുറയ്ക്ക് പ്രസ്തുത കെട്ടിടം പൊളിച്ചുമാറ്റി ദേവസ്വത്തിന് വഴിപാടേതര വരുമാനം ലഭിക്കത്തക്ക വിധത്തിലുള്ള പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതാണ്.

(ഡി) ദേവസ്വം ബോർഡുകളുടെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെടുത്താൻ എന്തെല്ലാം നടപടികളാണ് സ്വീകരിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് വിശദമാക്കാമോ?

മറുപടി: മുൻ ഖണ്ഡികയിലെ ഉത്തരം

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ